

งานมหกรรมคุณภาพ (Quality Conference) ครั้งที่ 30

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล
ระหว่างวันที่ 17-18 สิงหาคม 2566

30 ปี สูเส้นทางรามาคุณภาพ ด้วย Flexperience

การพัฒนากระบวนการให้ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อม ผู้ป่วยผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม

นางนาฏอนงค์ อรุณวิสัย และคณะ

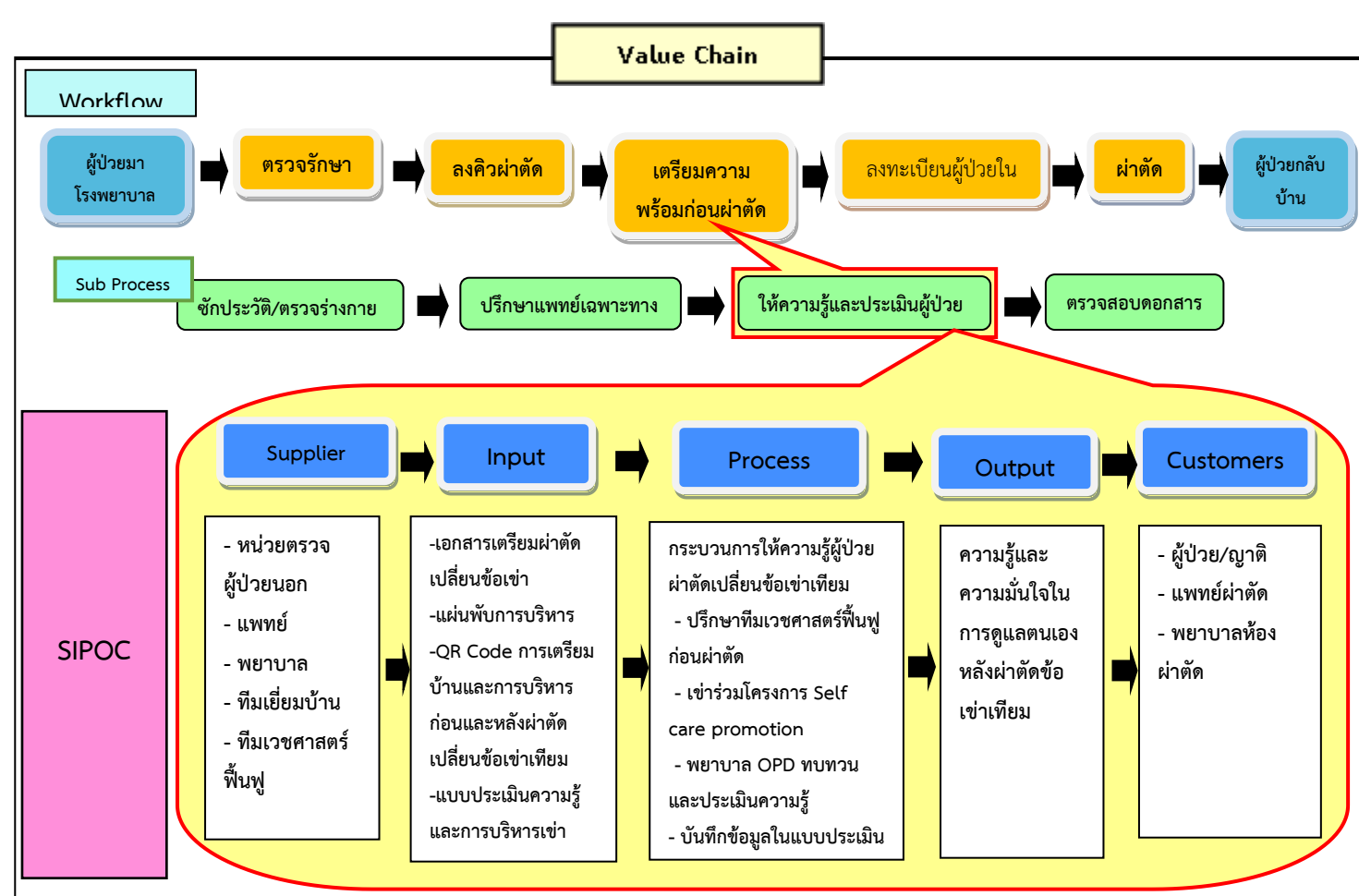
หน่วยตรวจผู้ป่วยนอกออร์โธปิดิกส์ งานการพยาบาลผู้ป่วยนอก 2

ที่มาและเหตุผล

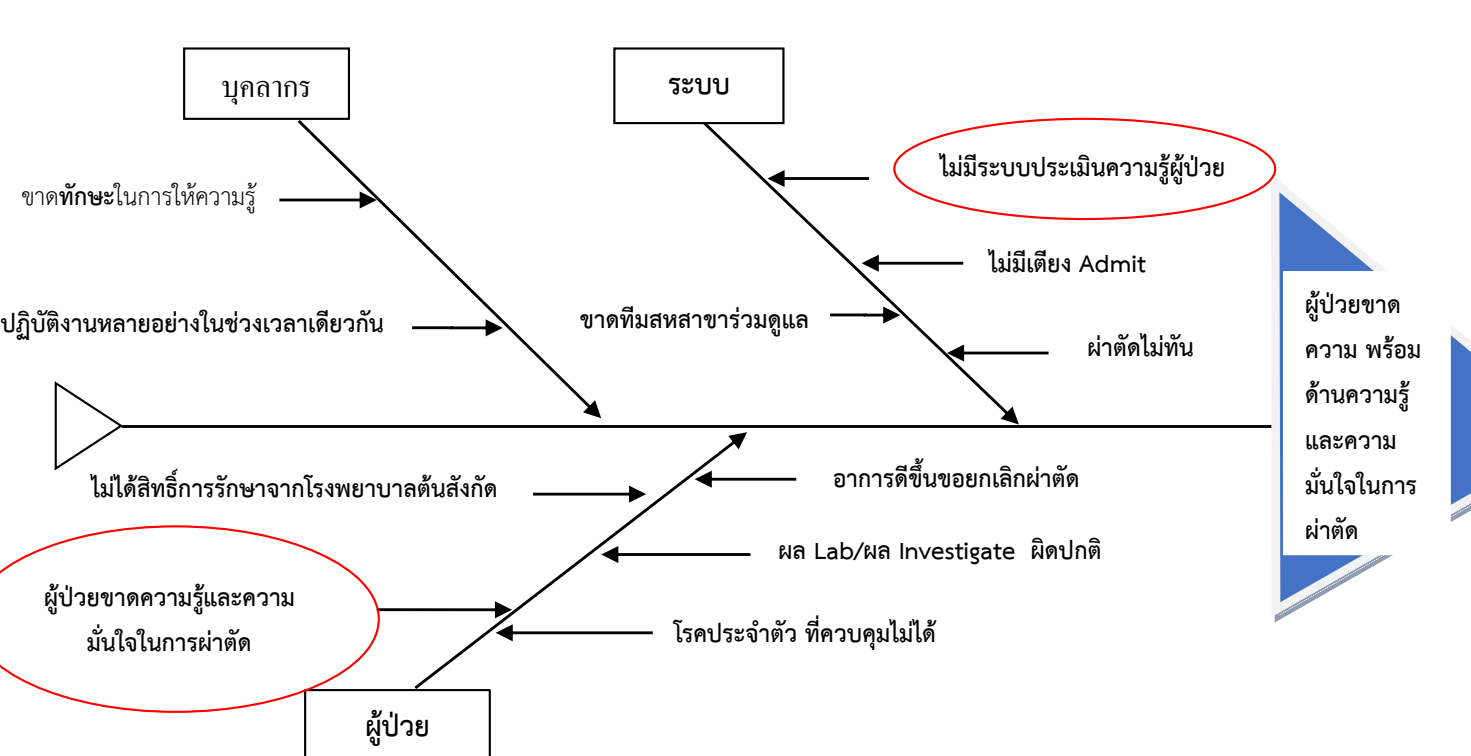
ภาวะข้อเข่าเสื่อมเป็นภาวะที่พบได้บ่อยในผู้สูงอายุ และมีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อยๆ ในปัจจุบัน จากสถิติในปี 2563 ประเทศไทยมีผู้ป่วยโรคกระดูกและข้อมากกว่า 6 ล้านคน โดยร้อยละ 50 เป็นผู้สูงอายุที่อายุมากกว่า 65 ปีขึ้นไป สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากน้ำหนักตัวที่มาก การใช้งานเข่านานกว่าปกติหรือผิดท่า ผู้ที่มีภาวะข้อเข่าเสื่อมมากๆ จะมีการเจ็บหรือปวดเข่า ข้อเข่าผิดรูป ข้อผิดหรือข้อติด เดินได้ไม่ปกติ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่างๆ ทำได้ไม่สะดวก ส่งผลให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

โรคข้อเข่าเสื่อม (Knee Osteoarthritis) เป็น Top-5 disease ของหน่วยตรวจผู้ป่วยนอกออร์โธปิดิกส์ มีจำนวนผู้มารับบริการเฉลี่ย 16,800 คน/ปี และมีการรักษาโดยการผ่าตัดเฉลี่ย 225 คน/ปี นับว่าเป็นการผ่าตัดสูงสุดของหน่วยงาน การเตรียมผู้ป่วยให้พร้อมก่อนผ่าตัดรวมถึงแนวทางในการปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัดที่ดีจะช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัด ทำให้ผู้ป่วยฟื้นตัวได้เร็วขึ้น ลดอัตราการครองเตียง ลดปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย ผู้ป่วยและญาติพึงพอใจ จากกระบวนการทำงานเดิมพบประเด็นปัญหา คือ การให้ข้อมูลและความรู้ผู้ป่วยและญาติเป็นแบบกลุ่ม ขาดการประเมินปัญหาและความรู้เป็นรายบุคคลและไม่เป็นแบบบันทึกในการประเมินผู้ป่วย ทำให้ผู้ป่วยบางรายยังขาดความรู้และความมั่นใจในการดูแลตนเองหลังผ่าตัด หน่วยตรวจผู้ป่วยนอกออร์โธปิดิกส์จึงได้พัฒนากระบวนการให้ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมผู้ป่วยผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียมขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู ทีมพยาบาลเยี่ยมบ้าน และสถานีนิกบริษัท จาร์เค้น จำกัด เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาผู้ป่วย ให้ความรู้และแนวทางในการปฏิบัติตัวทั้งก่อนและหลังผ่าตัด รวมทั้งประเมินความรู้ของผู้ป่วยเป็นรายบุคคล สามารถนำผลการประเมินความรู้ที่ได้ไปพัฒนาระบบการเตรียมความพร้อมผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียมให้มีมาตรฐานในระดับสากล

กระบวนการทำงาน (Work Process) ตามแนวทาง SIPOC

การวิเคราะห์สาเหตุปัญหา (Root Cause Analysis)

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
1 เพื่อให้ผู้ป่วยมีความรู้และความมั่นใจในการผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม	1 อัตราความรู้และความมั่นใจในการดูแลตนเองของผู้ป่วยหลังผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม (เป้าหมาย >7 คะแนน*) เพิ่มขึ้น	≥ 80%
2 เพื่อให้ผู้ป่วยและญาติพึงพอใจต่อระบบการเตรียมผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม	2 อัตราความพึงพอใจของผู้ป่วยและญาติต่อกระบวนการให้ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม	≥ 90%
3 เพื่อลดปริมาณการใช้กระดาษของหน่วยในส่วนของการประเมินความรู้และความมั่นใจในการผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม	3 จำนวนกระดาษที่ใช้ในการประเมินความรู้และความมั่นใจในการผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม	0 แผ่น
4 เพื่อลดระยะเวลาในการเข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาล (Length of stay: LOS)	4 ระยะเวลาในการเข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาล (Length of stay: LOS) ลดลง (LOS < 4 วัน**)	< 4 วัน

*เป้าหมาย >7 คะแนน คือ ระดับคะแนนที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินว่าผู้ป่วยสามารถดูแลตนเองหลังผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าได้

**LOS < 4 วันคู่เทียบ: American Academy of Orthopaedic Surgeons (AAOS) LOS < 4 days, LOS < 4 แสดงให้เห็นถึงกระบวนการดูแลผู้ป่วยที่ดีทำให้ผู้ป่วยฟื้นตัวเร็วขึ้น

ลักษณะโครงการ

พัฒนาครั้งที่ 1

โครงการคลินิก
สถาปัตยกรรมบำบัด

พัฒนาครั้งที่ 2

โครงการให้ความรู้ผู้ป่วยและญาติรายบุคคล

พัฒนาครั้งที่ 3

Self care promotion clinic

พัฒนาครั้งที่ 4

QR code แบบประเมินความรู้และความมั่นใจในการดูแลตนเอง

ผลการปฏิบัติการ

ตัวชี้วัด	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (ข้อที่)				ก่อนดำเนินการ	ผลดำเนินการ (เดือน/ ปี)				
	1	2	3	4		เป้าหมาย	หลังดำเนินการ			
							ครั้งที่1 ต.ค.60-ส.ค.62	ครั้งที่2 ก.ย.62-ต.ค.63	ครั้งที่3 พ.ย.64	ครั้งที่4 ธ.ค.64-ธ.ค.65
1.อัตราความรู้และความมั่นใจในการดูแลตนเองหลังผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม(ให้คะแนนจาก 0-10 เป้าหมาย >7 คะแนน)	√				NA	≥80%	NA	NA	82.7%	93%
2.อัตราความพึงพอใจของผู้ป่วยและญาติต่อระบบการเตรียมผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม		√			87%	≥90%	93%	92%	96%	98%
3.จำนวนการใช้กระดาษในการประเมินผู้ป่วย			√		NA	0 แผ่น	NA	660 แผ่น	506 แผ่น	0 แผ่น
4.ระยะเวลาในการเข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาล (Length of stay: LOS)				√	4 วัน	<4 วัน	3.7 วัน	3.52 วัน	3.67 วัน	3.84 วัน

ประโยชน์/การขยายผล

ประโยชน์/ผลลัพธ์ที่ได้รับ จากการดำเนินการตามมุมมองของ มิติคุณภาพ STEEEP

Efficiency: ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัด ส่งผลให้ผู้ป่วยฟื้นตัวได้เร็วขึ้น

Effectiveness: ผู้ป่วยและญาติมีความพร้อมและความมั่นใจในการดูแลตนเองหลังผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม มีความพึงพอใจต่อระบบการเตรียมผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม

Equity: ระบบการเตรียมผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียมทำให้เกิดมาตรฐานในการทำงาน ผู้ป่วยสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างเท่าเทียมกัน

Patient Center: ระบบการเตรียมผู้ป่วยผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียมที่มีมาตรฐาน ช่วยส่งเสริมให้ผู้ป่วยและญาติมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย สังคม และจิตวิญญาณ โดยยึดผู้ป่วยเป็นจุดศูนย์กลาง

สรุป

การพัฒนากระบวนการให้ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมผู้ป่วยผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียมทำให้เกิดมาตรฐานในการทำงาน ส่งผลให้ผู้ป่วยและญาติได้รับการดูแลรักษาแบบองค์รวม ทั้งทางด้านร่างกาย สังคม และสิ่งแวดล้อม จากความร่วมมือของทุกภาคส่วนทำให้การผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียมได้รับการประเมินรับรองเฉพาะโรค (Disease Specific Certification: DSC) DSC TKA 27 มกราคม 2565